

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
Tel. 257 042 094, e-mail: arbitr@finarbitr.cz
www.finarbitr.cz

Evidenční číslo: FA/6245/2015
Spisová značka (uvádějte vždy v korespondenci): FA/SU/430/2014

Nález

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 8. 9. 2014 podle § 8 zákona o finančním arbitrovi o návrhu ■■■ doručovací adresa ■■■ (dále také „Navrhovatel“), proti instituci Fio banka, a. s., IČO 61858374, se sídlem V Celnici 1028/10, 117 21 Praha 1, zapsané v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 2704, (dále jen „Instituce“), vedeném podle § 24 zákona o finančním arbitrovi podle tohoto zákona s přiměřeným použitím zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), o určení, že smlouva o kontokorentním úvěru trvá, jakož i určení, že Instituce nemá právo na úroky z prodlení, takto:

Návrh se podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.

O d ů v o d n ě n í :

1. Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatel se v řízení domáhá určení, že smlouva o kontokorentním úvěru nebyla platně ukončena, když Navrhovatel neporušil žádnou svou povinnost, a že Instituci platně nevznikl nárok na úroky z prodlení, které Instituce účtovala Navrhovateli po vypovězení smlouvy.

Finanční arbitr při zkoumání podmínek řízení zjistil, že Navrhovatel uzavřel se společností Fio, družstevní záložna, IČO 64946843, se sídlem V Celnici 1028/10, 117 21 Praha 1 (dále jen „Záložna“) dne 8. 2. 2007 smlouvu o kontokorentním úvěru, kterou se Záložna zavázala poskytnout Navrhovateli na jeho běžný účet č. ■■■ (dále jen „Běžný účet“) úvěr ve výši 15.000,- Kč a Navrhovatel se zavázal vrátit Záložně takto poskytnuté prostředky a zaplatit úroky (dále jen „Smlouva o kontokorentním úvěru“). Finanční arbitr dále zjistil, že strany Smlouvy o kontokorentním úvěru později změnily výši takto poskytnutých peněžních prostředků, když Navrhovatel a Záložna uzavřeli dne 27. 4. 2007 dodatek ke Smlouvě o kontokorentním úvěru, kterým sjednali, že Záložna poskytne Navrhovateli peněžní prostředky v celkové výši 40.000,- Kč (dále jen „Dodatek č. 1“). Následně, dne 13. 12. 2007, Navrhovatel a Záložna uzavřeli další dodatek ke Smlouvě o kontokorentním úvěru (dále jen „Dodatek č. 2“; Dodatek č. 1 a Dodatek č. 2 společně dále jen „Dodatky“), v němž si sjednali navýšení poskytnutých finančních prostředků na 70.000,- Kč (dále jen „Úvěr“).

Ze sbírky listin obchodního rejstříku finanční arbitr zjistil, že na základě smlouvy o prodeji podniku uzavřené dne 31. 8. 2010 podle § 476 až 488a zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“), mezi Záložnou, jako prodávajícím, a Institucí, jako kupujícím, Instituce vstoupila do všech práv a povinností Záložny souvisejících s prodaným podnikem. Instituce se tak stala věřitelem ze Smlouvy o kontokorentním úvěru.

Záložna byla jako družstevní záložna v době uzavření Smlouvy o kontokorentním úvěru a Dodatků oprávněna podle zákona č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění účinném ke dni jejich uzavření (dále jen „zákon o záložnách“), vykonávat činnosti na základě povolení uděleného Českou národní bankou, mimo jiné podle § 3 odst. 1 písm. b) tohoto zákona poskytovat svým členům úvěry. Stejně tak i Instituce je podle zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, oprávněna vykonávat činnosti na základě licence udělené Českou národní bankou, mimo jiné poskytovat úvěry. Finanční arbitr tak považuje Záložnu i Instituci ve vztahu k Navrhovateli za věřitele při poskytování spotřebitelského úvěru, a tedy za instituci ve smyslu § 3 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi.

Ze shromážděných podkladů finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovatel ve smluvním vztahu s Institucí jednal v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání. Finanční arbitr proto Navrhovatele považuje za spotřebitele ve smyslu § 3 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi.

Smlouva o kontokorentním úvěru byla uzavřena za účinnosti zákona č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o změně zákona č. 64/1986 Sb., (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), a není ve smyslu § 1 odst. 2 tohoto zákona smluvním vztahem vyloučeným z jeho působnosti.

Finanční arbitr konstatuje, že je příslušný k rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí, neboť se jedná o spor mezi věřitelem a spotřebitelem při poskytování spotřebitelského úvěru podle § 1 odst. 1 písm. c) ve spojení s ustanovením § 3 odst. 1 písm. c) a § 3 odst. 2 a 3 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle ustanovení § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

4. Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel namítá, že Instituce nebyla oprávněna vypovědět Smlouvu o kontokorentním úvěru, zesplatnit Úvěr ani účtovat Navrhovateli úroky z prodlení.

Navrhovatel tvrdí, že Instituce Smlouvu o kontokorentním úvěru vypověděla s odkazem na neexistující smluvní ustanovení. Navrhovatel je přesvědčen, že „nedošlo k hrubému porušení smlouvy, aby mohla být smlouva okamžitě zrušena, dle sml. o kontokorentním úvěru dle bodu 7 ... ani nebyl důvod použít poněkud alibistický bod 8, když klient je absolutně bezproblémový a má zájem v rámci svých rodinných možností daný stav rychle řešit“. Pokud jde o možnost výpovědi podle čl. 9 Smlouvy o kontokorentním úvěru, Navrhovatel považuje toto ujednání za „velmi vágní“, podle něj tak „může být důvod výpovědi skutečně cokoliv“. Navrhovatel doplňuje, že Instituce Úvěr opakovaně obnovovala a on „řádě a bezproblémově platil úroky“. Navrhovatel dodává, že mu Instituce dosud nesdělila, proč Úvěr zesplatnila.

Navrhovatel je toho názoru, že jej Instituce měla dopředu upozornit, že má v úmyslu vypovědět Smlouvu o kontokorentním úvěru, a měla se s ním na dalším postupu domluvit. Navrhovatel dodává, „že za správný a mezi korektními stranami obvyklý a slušný postup považuje ten, kdy nejdříve dojde k jednání o možné dohodě“, kdy se klient může s předstihem na ukončení smlouvy připravit. Instituce s ním ale „vůbec nekomunikovala, nezjišťovala bonitu klienta, neupozornila na svůj úmysl“ a Navrhovatele „začala bezdůvodně sankcionovat“.

Navrhovatel se domnívá, že ze strany Instituce „mohlo dojít ke zneužití informací ohledně exekučního příkazu“, které Instituce získala v souvislosti s dotazem ■■■, exekutorského úřadu ■■■. Instituce se z tohoto důvodu mohla „rozhodnout kontokorent nekorektně až zákeřně zrušit“. Takový postup Instituce je však podle Navrhovatele likvidační a „přitom bez zkoumání aktuální bonity klienta“. Navrhovatel je toho názoru, že Instituce měla posuzovat jeho bonitu právě za účelem zjištění, zda je schopen uhradit celý dluh najednou a zda po něm takovou úhradu může požadovat.

Navrhovatel doplňuje, že by byl v době uzavření Smlouvy o kontokorentním úvěru „schopen celý kontokorent splatit cca ve dvou třech splátkách, ale nyní je naše rodinná situace horší, jak již delší čas plyne i z pohybů položek na účtu (rozuměj na Běžném účtu)“.

O tom, že Instituce vypověděla Smlouvu o kontokorentním úvěru, se Navrhovatel dozvěděl až v rámci komunikace přes Fio servis dne 10. 2. 2014, neboť poštou nebyla Navrhovateli žádná výpověď doručena. Navrhovatel tvrdí, že se na základě Výzvy poštovního přepravce dostavil dne 31. 1. 2014 na pobočku České pošty s úmyslem vyzvednout si zásilku. Na pobočce se ovšem dozvěděl, že chybou zaměstnance České pošty byl na Výzvě poštovního přepravce uveden špatný termín vyzvednutí a že zásilka byla již vrácena zpět odesílateli, kterým byla Instituce. Navrhovatel podle svých tvrzení ihned volal „na pobočku Fio (rozuměj Instituce) v UH a tam pracovníci nic o zásilce nevěděli“, ale slíbili, že zjistí podrobnosti a Navrhovateli zavolají. Když pak zaměstnanec Instituce Navrhovateli zatelefonoval, sdělil mu, že mu byl nejspíš zaslán papírový výpis „z jednoho“ účtu Navrhovatele. Později však Navrhovatel zjistil, že se nejednalo o výpis z účtu, ale o výpověď Smlouvy o kontokorentním úvěru.

Navrhovatel tvrdí, že po vypovězení Smlouvy o kontokorentním úvěru a zesplatnění Úvěru se snažil s Institucí sjednat možnost uhradit dlužnou částku ve splátkách. Instituce zaslala Navrhovateli návrh uznání dluhu se splátkovým kalendářem, ale výše splátek v něm uvedená Navrhovateli nevyhovovala. Navrhovatel na tento návrh reagoval tak, že se úhradě Úvěru nevyhýbá, nicméně není si vědom toho, že by porušil Smlouvu, a nemůže „se zavázat platit bezdůvodné alibistické sankce“.

Navrhovatel je přesvědčen, „že by neměl být jakkoliv sankcionován, neboť se ničeho svévolného ani nekalého vůči Instituci nedopustil“. Navrhovatel doplňuje, že tomuto jeho požadavku Instituce částečně vyhověla, když mu dne 31. 12. 2014 vrátila „nesmyslný poplatek v celkové výši 15.623,63 Kč“ (pozn. finančního arbitra - po zesplatnění Úvěru se Instituce a Navrhovatel dohodli na úhradě nesplacené jistiny Úvěru v měsíčních splátkách s tím, že pokud bude dluh Navrhovatele uhrazen do 31. 1. 2016, Instituce Navrhovateli odpustí veškeré úroky z prodlení). Instituce ovšem „od ledna 2015 dál účtuje měsíčně kromě řádného úroku ještě další sankční poplatek“. Instituce tak Navrhovateli naúčtovala dne 31. 1. 2015 částku ve výši 187,09 Kč, dne 28. 2. 2015 částku ve výši 147,21 Kč a dne 31. 3. 2015 částku ve výši 140,96 Kč. V dubnu roku 2015 Instituce sice naúčtovala Navrhovateli úroky z prodlení, ale ty mu vzápětí dobropisovala. Navrhovatel k tomu doplňuje, že pokud bude Instituce v uvedené praxi pokračovat a účtované úroky z prodlení mu bude vracet „koncem každého měsíce až do úplného splacení (cca do 9/2015), bude to přijatelně ukončená věc“.

Navrhovatel doplňuje, že Instituce změnila po zesplatnění Úvěru jeho Běžný účet na „sběrný účet“, když Navrhovateli znemožnila provádět jiné operace než vklady. Toto jednání Navrhovatel vnímá jako projev nezájmu Instituce o „potřeby klienta“, zejména o to, „proč vlastně účet a všechny služby k němu zřídil“.

6. Tvrzení Instituce

Instituce tvrdí, že postupovala zcela v souladu se smluvním ujednáním i závaznými právními předpisy, když Smlouvu o kontokorentním úvěru vypověděla, protože bonita Navrhovatele se „dostala pod míru únosnosti rizika Banky (rozuměj Instituce)“. K tomuto závěru Instituce podle svých tvrzení dospěla dne 13. 1. 2014 v rámci pravidelného ročního přehodnocení bonity, když zjistila, že „na účet (rozuměj Běžný účet) pravidelně přichází pouze 1310,- Kč měsíčně. Navrhovatel dále realizoval nepravidelně hotovostní vklady pokladnou, tyto ale nevstupují do výpočtu bonity klientů. Bonita Navrhovatele byla vzhledem k výše uvedenému shledána nedostatečnou, a Kontokorent byl k datu obnovy (kdy může být vypovězen kteroukoliv ze smluvních stran i bezdůvodně) vypovězen“.

Smlouva o kontokorentním úvěru tak byla podle tvrzení Instituce v souladu s čl. 8 Smlouvy vypovězena k datu obnovy, tedy ke dni 8. 2. 2014. Instituce zdůrazňuje, že Navrhovatel nikdy nerozporoval, že jeho příjmy výrazně poklesly. Naopak sám uvedl, že jeho finanční situace „není dobrá a je doslova k přežití“.

Instituce tvrdí, že Výpověď byla doručena na adresu, která je v systému Instituce evidována jako adresa Navrhovatele. Navrhovatel tuto adresu jako kontaktní sám potvrdil, což Instituce dokládá záznamem telefonního hovoru Navrhovatele s Institucí ze dne 18. 2. 2014.

Instituce odmítá Navrhovatelovo tvrzení, že chce jemu a jeho rodině škodit. Instituce „jako jakýkoliv jiný podnikatelský subjekt byla zřízena za účelem generování zisku a jako taková má zájem na eliminaci případů, kdy hrozí ztráta prostředků Banky (rozuměj Instituce). Takovým případem se stal, v důsledku snížení bonity, i Kontokorent Navrhovatele[,] a proto byl vypovězen“.

Pokud jde o sankční úroky z prodlení, Instituce tvrdí, že „již splnila to, čeho se Navrhovatel domáhal ve svém Návrhu na zahájení řízení“, když Navrhovateli odpustila dne 31. 12. 2014 úroky z prodlení a takto uhrazené sankční úroky započítala na splátky jistiny Úvěru a smluvních úroků. K Navrhovatelovu tvrzení, že mu Instituce po 1. 1. 2015 opět účtuje úroky z prodlení, Instituce dodává, že systém Instituce účtuje v případě prodlení sankční úroky automaticky, ale Instituce následně všechny takto účtované částky dobropisuje Navrhovateli, což dokládá výpisem z Běžného účtu za období od 1. 4. 2015 do 8. 4. 2015.

Instituce dodává, že v souladu se svým prohlášením bude sankční úroky „[n]avrhovateli dobropisovat i v budoucnu“.

7. Pokus o smír

Finanční arbitr v souladu s ustanovením § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu a zprostředkoval vzájemné návrhy smírného řešení sporu oběma jeho stranám.

Navrhovatel nejprve tvrdil, že za smírné považuje takové řešení, „které ho nebude jakkoli sankcionovat“. Instituce na to odpustila Navrhovateli veškeré sankční úroky z prodlení a zaslala

mu k podpisu návrh uznání dluhu spolu se splátkovým kalendářem. Navrhovatel však na návrh Instituce nepřistoupil, naopak nově požadoval i odpuštění celé dosud nesplacené jistiny Úvěru a smluvních úroků. Instituce nepřistoupila na požadavek Navrhovatele na odpouštění celé dlužné částky.

Smírného řešení sporu se v řízení před finančním arbitrem nepodařilo dosáhnout.

8. Právní posouzení

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy. Podle § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi není vázán návrhem a aktivně opatřuje důkazy; při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné důkazy.

Navrhovatel se na finančního arbitra obrátil svým návrhem, v němž uvedl, že nesouhlasí s postupem Instituce, která se „rozhodla úvěr ukončit“, když on „se ničeho svévolného ani nekalého vůči Instituci nedopustil“, a tedy že „by neměl být jakkoliv sankcionován“. Finanční arbitr postupoval v souladu s § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi a v souladu s § 37 odst. 1 správního řádu, když posoudil návrh Navrhovatele podle jeho obsahu a dospěl k závěru, že se Navrhovatel v řízení před finančním arbitrem domáhá určení, že Smlouva o kontokorentním úvěru trvá, jakož i určení výše závazku Navrhovatele z této smlouvy. Jelikož se Navrhovatel ohledně určení výše závazku omezil pouze na tvrzení týkající se neoprávněnosti výpovědi, zesplatnění Úvěru a neexistence nároku Instituce na sankční úroky, finanční arbitr se zaměřil při určení výše závazku Navrhovatele pouze na skutečnosti týkající se těchto tvrzení.

Předmětem sporu mezi Navrhovatelem a Institucí tedy je, zda Smlouva o kontokorentním úvěru trvá a zda Instituci vznikl nárok na úroky z prodlení.

Z podkladů shromážděných v průběhu řízení finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel a Záložna uzavřeli dne 4. 8. 2006 Smlouvu o běžném účtu, na jehož základě Záložna zřídila a vedla pro Navrhovatele Běžný účet. Finanční arbitr současně zjistil, že Navrhovatel a Záložna uzavřeli dne 8. 2. 2007 Smlouvu o kontokorentním úvěru a ve dnech 27. 4. 2007 a 13. 12. 2007 Dodatky, na jejichž základě se Záložna zavázala poskytnout Navrhovateli na jeho Běžný účet revolvingový úvěr nejprve ve výši 15.000,- Kč, poté 40.000,- Kč a nakonec ve výši 70.000,- Kč. Navrhovatel se naproti tomu zavázal Záložně takto poskytnuté prostředky vrátit a zaplatit za ně úroky ve výši referenční sazby Záložny zvýšené o 6,5 % ročně, jakož i poplatků za poskytnutí a poplatky za navýšení poskytnutých prostředků. Finanční arbitr současně ze sbírky listin obchodního rejstříku zjistil, že Instituce vstoupila do všech práv a povinností Záložny a stala se tak věřitelem ze Smlouvy o kontokorentním úvěru.

Smlouva o kontokorentním úvěru byla uzavřena před nabytím účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „nový občanský zákoník“). Podle § 3028 odst. 1 uvedeného zákona se tímto zákonem „řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti“ přičemž podle odstavce 3 se právní poměry, na které se nevztahuje odstavce druhý (práva osobní, rodinná a věcná), a „vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona“ řídí dosavadními právními předpisy. Důvodová zpráva k tomuto ustanovení současně dodává, že se jedná o ustanovení kogentní povahy přejímající myšlenku § 763 odst. 1 obchodního zákoníku, které vyjadřuje zásadu, že zákony nepůsobí nazpět, a proto se novým občanským zákoníkem řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne jeho účinnosti. Právní poměry založené obligačními smlouvami se mají podle třetího odstavce spravovat dosavadními

právními předpisy až do svého zániku, a to především s ohledem na zásadu právní jistoty smluvních stran, které smlouvu uzavřely za určitých podmínek a v určitém právním prostředí a nemohly předpokládat, že dojde ke změně právní úpravy.

Při posuzování platnosti závazkových vztahů ze Smlouvy o kontokorentním úvěru, jejich ustanovení a práv a povinností z nich plynoucích bude finanční arbitr tedy aplikovat právní úpravu účinnou v době před novým občanským zákoníkem, tedy příslušná ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném v době uzavření Smlouvy o kontokorentním úvěru do dne 31. 12. 2013 (dále jen „občanský zákoník“) a obchodního zákoníku ve znění účinném v době uzavření Smlouvy o kontokorentním úvěru do dne 31. 12. 2013.

Smlouva o kontokorentním úvěru je podle ustanovení § 261 odst. 3 písm. d) obchodního zákoníku absolutním obchodním závazkovým vztahem, a tedy relevantním právním předpisem upravujícím vztahy účastníků řízení je obchodní zákoník, konkrétně jeho část třetí, zejména pak ustanovení § 497 až § 507. Tím není dotčena subsidiární aplikace občanského zákoníku, v otázkách, které obchodní zákoník neupravuje, a to na základě výslovného zmocnění obsaženého v ustanovení § 1 odst. 2 obchodního zákoníku „[p]rávní vztahy uvedené v odstavci 1 se řídí ustanoveními tohoto zákona. Nelze-li některé otázky řešit podle těchto ustanovení, řeší se podle předpisů práva občanského“. Uvedené se bude ve vztahu k předmětu sporu dotýkat, jak bude rozvedeno dále v textu, zejména počítání času a účinnosti právního úkonu vůči nepřítomné osobě, jelikož tyto otázky obchodní zákoník neupravuje.

Z Dokladu o vrácení zásilky a z nahrávky telefonního hovoru Navrhovatele s Institucí ze dne 18. 2. 2014 finanční arbitr zjistil, že Instituce zaslala Navrhovateli Výpověď na adresu, kterou Navrhovatel označil jako svou adresu pro doručování písemností souvisejících se Smlouvou o kontokorentním úvěru (dále jen „Kontaktní adresa“).

Z Výzvy poštovního přepravce finanční arbitr zjistil, že dne 17. 1. 2014 bylo do poštovní schránky na Kontaktní adrese vloženo oznámení, že Navrhovatel má na pobočce České pošty, s. p., uloženou zásilku k vyzvednutí.

Z tvrzení Navrhovatele a z Dokladu o vrácení zásilky finanční arbitr dále zjistil, že Výpověď si Navrhovatel v průběhu úložní lhůty nevyzvedl, a že byla dne 28. 1. 2014 vrácena jako nedoručená zpět Instituci.

Ze shodného tvrzení stran sporu finanční arbitr zjistil, že se bonita Navrhovatele v průběhu trvání smluvního vztahu podstatně snížila. Z Přehledu připsaných prostředků vyplývá, že v průběhu trvání smluvního vztahu ze Smlouvy o kontokorentním úvěru se průměrná výše měsíčně příchozích plateb na Běžný účet Navrhovatele snížila několikanásobně (v období pěti měsíců předcházejících navýšení Úvěru na 70.000,- Kč, tedy v době od 13. 7. 2007 do 12. 12. 2007, byly na Běžný účet měsíčně připisovány peněžní prostředky v průměrné výši 35.022,446 Kč, kdežto v průběhu pěti měsíců před odesláním Výpovědi, tedy v období od 13. 8. 2013 do 12. 1. 2014, bylo na Běžný účet měsíčně připisováno průměrně 7.268,462 Kč).

Z Prohlášení Instituce o odpuštění úroků z prodlení finanční arbitr zjistil, že se Instituce zavázala nepožadovat od Navrhovatele žádné úroky z prodlení za podmínky, že Navrhovatel Úvěr splatí nejpozději do 31. 1. 2016. Ze shodného tvrzení účastníků finanční arbitr současně zjistil, že Instituce započítala na úhradu jistiny a smluvních úroků z Úvěru všechny úroky z prodlení uhrazené Navrhovatelem v období od ukončení Smlouvy o kontokorentním úvěru do dne 31. 12. 2014 v celkové výši 15.623,63 Kč.

A konečně, rovněž ze shodného tvrzení stran sporu finanční arbitr zjistil, že v období od 1. 1. 2015 do 31. 3. 2015 Instituce účtovala Navrhovateli úroky z prodlení v celkové výši

475,26 Kč. Z výpisu z Běžného účtu za období od 1. 4. 2015 do 8. 4. 2015 současně finanční arbitr zjistil, že veškeré tyto úroky z prodlení Instituce Navrhovateli dobropisovala dne 1. 4. 2015. Z tvrzení Navrhovatele finanční arbitr zjistil, že Instituce následně dobropisovala Navrhovateli i úroky z prodlení, které mu naúčtovala za měsíc duben 2015.

Finanční arbitr nemá od stran sporu informace, že by Instituce účtovala Navrhovateli úroky z prodlení za další období.

8.1. Trvání smluvního vztahu ze Smlouvy o kontokorentním úvěru

K posouzení, zda Smlouva o kontokorentním úvěru trvá, resp. zda Instituce mohla tuto smlouvu platně vypovědět, finanční arbitr nejprve zjišťoval, jak si Navrhovatel a Instituce účinnost Smlouvy o kontokorentním úvěru sjednali.

Časové omezení závazkových právních vztahů může být dáno samotnou povahou těchto vztahů, nejčastěji však jejich dočasnost vyplývá z ujednání smluvních stran. Doba, po kterou má smluvní závazek trvat, musí být v takovém případě smluvními stranami sjednána srozumitelně a určitě. Lze tak učinit stanovením konkrétního data, určením počtu dní, měsíců, let, apod. nebo určitou událostí. Stanovit dobu trvání závazku lze i uvedením jiných údajů, z nichž lze určit, kdy má závazek zaniknout (např. stanovením data splatnosti úvěru). Takto sjednané časové omezení závazku přitom nebrání tomu, aby se smluvní strany dohodly na jeho prodloužení. Závazek pak zanikne až uplynutím prodloužené doby.

Navrhovatel a Instituce si dobu trvání závazkového vztahu ze Smlouvy o kontokorentním úvěru sjednali v první větě jejího čl. 6, který zní: „*[k]ontokorentní úvěr je poskytnut na dobu od 9. 2. 2007, tj. na dobu jednoho roku[,] přičemž účinnost této smlouvy odpovídá době, na kterou je kontokorentní úvěr poskytnut*“. Z citovaného ustanovení vyplývá, že si účastníci sjednali Smlouvu o kontokorentním úvěru na dobu určitou v trvání jednoho roku ode dne 9. 2. 2007.

Podle § 122 odst. 2 občanského zákoníku platí, že konec lhůty určené podle let připadá „*na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná*“. Z uvedeného plyne, že účinnost Smlouvy o kontokorentním úvěru měla skončit k 9. 2. 2008.

Navrhovatel a Instituce si však v čl. 8 Smlouvy o kontokorentním úvěru sjednali, že „*[t]ato smlouva může být kteroukoli smluvní stranou i bez udání důvodu písemně vypovězena k datu skončení její účinnosti, přičemž tato výpověď musí být druhé smluvní straně odeslána nejpozději sedm dnů před koncem její účinnosti. Nebude-li písemná výpověď této smlouvy nejpozději sedm dnů před koncem její účinnosti některou ze smluvních stran odeslána druhé smluvní straně, bude tato smlouva obnovena ode dne následujícího po dni skončení její účinnosti*“. Z uvedeného ujednání tedy plyne, že pokud některá ze smluvních stran neodešle ve stanoveném termínu druhé straně „*výpověď*“, bude Smlouva o kontokorentním úvěru automaticky prodloužena o další rok.

V souladu s tímto ujednáním byla Smlouva o kontokorentním úvěru opakovaně prodlužována, a to vždy „*ode dne následujícího*“ po dni, ve kterém měla její účinnost původně skončit. Smlouva o kontokorentním úvěru původně sjednaná na dobu od 9. 2. 2007 do 9. 2. 2008 tak byla prodloužena na období od 10. 2. 2008 do 10. 2. 2009, dále na období od 11. 2. 2009 do 11. 2. 2010, poté na období od 12. 2. 2010 do 12. 2. 2011, na období od 13. 2. 2011 do 13. 2. 2012, dále na období od 14. 2. 2012 do 14. 2. 2013 a nakonec i na období od 15. 2. 2013 do 15. 2. 2014.

Vedle uvedené prolongace citovaný čl. 8 Smlouvy o kontokorentním úvěru hovoří také o výpovědi této smlouvy.

Výpověď jako jednostranný právní úkon, který způsobuje zánik práv a povinností v rámci závazkového vztahu založeného smlouvou, obecně (tedy i ve vztahu k obchodním závazkovým vztahům) upravuje občanský zákoník. Podle § 582 tohoto zákona lze vypovědět pouze smlouvu uzavřenou na dobu neurčitou, a to „*ve lhůtě tří měsíců ke konci kalendářního čtvrtletí*“. (Přímo ve vztahu k úvěru zakotvuje obchodní zákoník ve svém § 500 pouze právo vypovědět závazek poskytnout úvěr před samotným poskytnutím peněžních prostředků.) Citovaná úprava je dispozitivní a smluvní strany se od ní mohou v souladu s principem smluvní volnosti odchýlit. Smluvně tak lze sjednat např. možnost vypovědět závazkový právní vztah uzavřený na dobu určitou, odlišnou délku výpovědní doby, apod. (vždy je však třeba v případě spotřebitelské smlouvy zhodnotit, zda takové odchýlení od zákona není ve smyslu § 55 odst. 1 občanského zákoníku v neprospěch spotřebitele).

Účelem výpovědi obecně tedy je předčasné ukončení závazkového vztahu, který měl podle ujednání smluvních stran trvat dobu neurčitou.

V čl. 8 si smluvní strany sjednaly možnost ukončit Smlouvu o kontokorentním úvěru „*k datu skončení její účinnosti*“, resp. možnost zabránit tímto úkonem jejímu dalšímu trvání.

V případě, že účastník smluvního vztahu takové možnosti využije, způsobí jeho úkon podle čl. 8 Smlouvy o kontokorentním úvěru to, že se nebude aplikovat věta druhá čl. 8, upravující obnovení tohoto smluvního vztahu, a Smlouva o kontokorentním úvěru v termínu podle čl. 6 zanikne uplynutím sjednané doby. Takový úkon smluvní strany tedy sám o sobě nezpůsobí zánik smluvního vztahu ze Smlouvy o kontokorentním úvěru, nýbrž pouze zabráni aplikaci smluvního ujednání o jeho obnovení. Finanční arbitr je proto s ohledem na uvedené toho názoru, že popsany úkon není výpovědí ve smyslu § 582 občanského zákoníku.

Shodně se o zkoumané problematice vyjádřil i Nejvyšší soud České republiky ve svém rozhodnutí ze dne 18. 8. 2005, sp. zn. 33 Odo 759/2005, když judikoval, že „*[v] daném případě však nebyl zánik smluvního vztahu vázán na jednostranný právní úkon některého z účastníků, resp. na okamžik, kdy tento úkon dojde druhé smluvní straně. Zánik práv a povinností ze smlouvy (neboli, jak je ve smlouvě uvedeno, "skončení platnosti smlouvy") nastal uplynutím sjednané doby a včasné "oznámení" některého z účastníků o skončení platnosti smlouvy mělo jen ten význam, že mohlo odvrátit účinky dalšího smluvního ujednání, tedy dohody o automatickém prodloužení smlouvy. Způsob "zrušení smlouvy" byl tedy sjednán přímo ve smlouvě a žalovaná svým "oznámením" pouze realizovala právo, které smlouva jí i žalobci založila.*“

Závěru finančního arbitra svědčí i skutečnost, že Instituce ve Výpovědi uvedla: „*vypovídáme Vám tímto k datu 8. 2. 2014 Smlouvu o kontokorentním úvěru ze dne 8. 2. 2007*“. Uvedené termíny uzavření a zániku Smlouvy o kontokorentním úvěru, resp. uvedené dny a měsíce se svým číselným označením shodují, což na první pohled odpovídá ukončení této smlouvy ke dni skončení její účinnosti (po opakovaném prodlužování účinnosti vždy o 1 rok). Nicméně s ohledem na to, že se Navrhovatel a Instituce dohodli na obnovení Smlouvy o kontokorentním úvěru vždy ode dne následujícího po posledním dni její účinnosti, smlouva nezanikla ke dni 8. 2. 2014, jak Instituce mylně v citovaném dopise uvedla (ke skutečnému termínu zániku Smlouvy o kontokorentním úvěru viz podrobně dále v textu).

Finanční arbitr nemá pochyb o tom, že Výpověď je oznámením Instituce, jehož včasným odesláním smluvní strany podle čl. 8 podmínily ukončení Smlouvy o kontokorentním úvěru ve sjednaném termínu.

Pokud pak samotná Výpověď obsahuje prohlášení Instituce, že ta vypovídá Smlouvu o kontokorentním úvěru „*podle odstavce 9 této smlouvy*“, pak finanční arbitr považuje uvedený odkaz na čl. 9 (rozuměj slovy Výpovědi „*odstavec 9*“) za chybu v psaní. Článek 9 totiž

neobsahuje žádné ujednání o ukončení nebo výpovědi Smlouvy o kontokorentním úvěru. (pozn. finančního arbitra - uvedené ustanovení obsahuje pouze ujednání stran o tom, že součástí této smlouvy „jsou Obchodní podmínky a Ceník“. Součástí Smlouvy o kontokorentním úvěru se tak staly Obchodní podmínky pro zřizování a vedení účtů platné od 24. 7. 2006 (dále jen „Podmínky“) a Ceník pro finanční operace a služby platný od 31. 1. 2007 (dále jen „Ceník“), přičemž Podmínky ani Ceník žádné ujednání o ukončení nebo výpovědi Smlouvy o kontokorentním úvěru neobsahují).

K odstranění případných pochybností o povaze právního úkonu vyjádřeného ve Výpovědi finanční arbitr postupoval podle interpretačního pravidla § 266 odst. 1 obchodního zákoníku. Podle tohoto ustanovení „[p]rojev vůle se vykládá podle úmyslu jednající osoby, jestliže tento úmysl byl straně, které je projev vůle určen, znám nebo jí musel být znám“.

Instituce tvrdí, že odeslala Navrhovateli Výpověď s úmyslem ukončit Smlouvu o kontokorentním úvěru podle čl. 8 této smlouvy „k datu obnovy“.

Z vystupování Navrhovatele v průběhu řízení je zřejmé, že Navrhovateli byl znám úmysl Instituce ukončit Smlouvu o kontokorentním úvěru. Z Navrhovatelova tvrzení současně plyne, že si je vědom skutečnosti, že Smlouva o kontokorentním úvěru byla v průběhu trvání smluvního vztahu opakovaně prodloužována. Navrhovateli dále muselo být z textu této smlouvy známo, že k neprodloužení, a tedy k ukončení Smlouvy o kontokorentním úvěru dojde v případě, že sedm dní před koncem sjednané účinnosti této smlouvy odešle jedna ze smluvních stran druhé smluvní straně oznámení o jejím ukončení (označované jako výpověď).

Finanční arbitr tak ani výkladem obsahu Výpovědi podle § 266 odst. 1 obchodního zákoníku nedospěl k jinému závěru, než že Výpověď je oznámením Instituce, jehož včasným odesláním Smlouva o kontokorentním úvěru podmínila své ukončení ve sjednaném termínu.

Oznámení o skončení účinnosti Smlouvy o kontokorentním úvěru je právním úkonem vůči nepřítomné osobě, a jako takové způsobuje podle § 45 občanského zákoníku následky až „od okamžiku, kdy jí dojde“. Uvedené oznámení je tedy nutné druhé smluvní straně doručit, přičemž lhůtu k oznámení ukončení účinnosti Smlouvy o kontokorentním úvěru je třeba vztáhnout právě na okamžik doručení takového oznámení.

S ohledem na uvedené finanční arbitr zjišťoval, kdy bylo oznámení o ukončení Smlouvy o kontokorentním úvěru v podobě Výpovědi Navrhovateli doručeno.

Podle ustálené judikatury dochází k doručení v okamžiku, kdy se dokument dostane do sféry adresáta a ten má objektivní možnost seznámit se s jeho obsahem. Jak uvedl např. Nejvyšší soud České republiky ve svém rozhodnutí ze dne 15. 1. 2004, sp. zn. 32 Odo 442/2003, „[z] povahy adresovaných právních úkonů vyplývá, že ke své perfekci (vzniku) vyžadují, aby byly seznatelné těmi osobami, kterým jsou určeny (uplatňuje se tzv. teorie dojití). Nedošel-li projev vůle jednajícího do sféry adresáta, právní úkon není perfektní. Projev vůle dojde adresátovi, jakmile se dostane do sféry jeho dispozice“. Pro doručení tedy není rozhodné, zda se adresát s obsahem zásilky skutečně seznámil.

Jak finanční arbitr zjistil v průběhu řízení, Výzva poštovního přepravce byla doručena na Kontaktní adresu Navrhovatele dne 17. 1. 2014. Navrhovatel měl tímto okamžikem objektivní možnost seznámit se s obsahem zásilky a finanční arbitr proto považuje Výpověď za doručenou Navrhovateli dne 17. 1. 2014.

Pokud jde o zánik Smlouvy o kontokorentním úvěru, jak finanční arbitr uvedl shora, poslední automatickou prolongací byla účinnost Smlouvy o kontokorentním úvěru prodloužena do 15. 2. 2014. V důsledku oznámením Instituce o skončení Smlouvy o kontokorentním úvěru

podle jejího čl. 8, pak Smlouva o kontokorentním úvěru zanikla uplynutím sjednané doby jejího trvání podle čl. 6, tj. 15. 2. 2014.

K Instituci tvrzenému ukončení Smlouvy o kontokorentním úvěru ke dni 8. 2. 2015 finanční arbitr dodává, že podle ujednání čl. 8 mohla účinnost Smlouvy o kontokorentním úvěru skončit pouze v termínu sjednaného konce účinnosti této smlouvy. Vzhledem ke způsobu opakovaného prodlužování účinnosti této smlouvy vždy „*ode dne následujícího*“ byl takovým dnem právě 15. 2. 2014 a k tomuto datu byl Navrhovatel povinen vrátit Instituci nesplacenou jistinu Úvěru. Instituce se tedy mylí, pokud se domnívá, že termínem skončení účinnosti Smlouvy o kontokorentním úvěru a současně i splatnosti nesplacené části jistiny Úvěru byl podle čl. 8 den 8. 2. 2014. Ode dne splatnosti jistiny Úvěru se poté odvíjí i délka prodlení Navrhovatele a s tím spojené nároky Instituce.

Nicméně, Instituce v řízení před finančním arbitrem doložila, že po Navrhovateli nepožaduje žádné úroky z prodlení ani jinak Navrhovatele za prodlení s úhradou jistiny Úvěru nepostihuje, a proto je finanční arbitr toho názoru, že uvedený rozpor v termínu skončení účinnosti Smlouvy o kontokorentním úvěru nemá pro objektivní rozhodnutí tohoto sporu význam (viz dále v textu).

Pokud jde o tvrzení Navrhovatele, že Instituce nebyla oprávněna Smlouvu o kontokorentním úvěru vypovědět podle jejího čl. 7, finanční arbitr pro úplnost uvádí, že oznámení Instituce o skončení účinnosti této smlouvy nelze považovat za výpověď ve smyslu tohoto smluvního ujednání. Podle uvedeného ustanovení měla Instituce právo Smlouvu o kontokorentním úvěru „*kdykoli před koncem její účinnosti jednostranně okamžitě vypovědět a žádat po klientovi splacení debetního zůstatku účtu dle odst. 1 (rozuměj Běžného účtu), pokud klient (rozuměj Navrhovatel), příp. osoby mající právo disponovat se zůstatkem účtu, hrubě porušují ustanovení této smlouvy*“. Za hrubé porušení Smlouva o kontokorentním úvěru v tomto článku označuje mimo jiné i situaci, kdy „*bonita klienta se podle vyhodnocení záložny (rozuměj Instituce) podstatným způsobem sníží*“. V případě hrubého porušení tak Instituce byla oprávněna vypovědět Smlouvu o kontokorentním úvěru s okamžitou účinností.

Instituce v průběhu řízení sice tvrdila, že Smlouvu o kontokorentním úvěru vypověděla právě pro nízkou bonitu Navrhovatele, ale absence výpovědního důvodu a termín skončení účinnosti Smlouvy o kontokorentním úvěru uvedené ve Výpovědi svědčí tomu, že k ukončení této smlouvy došlo podle jejího čl. 8. Současně z obsahu čl. 7 plyne, že pokud by Instituce ukončila Smlouvu o kontokorentním úvěru výpovědí podle tohoto ujednání, učinila by tak „*okamžitě*“, tj. doručení do sféry Navrhovatele, a nikoliv až „*k datu 8. 2. 2014*“.

8.2. K zesplatnění Úvěru a ostatním tvrzením Navrhovatele

K tvrzení Navrhovatele, že Instituce nebyla oprávněna Úvěr zesplatnit, finanční arbitr shrnuje následující.

Smlouva o kontokorentním úvěru obsahuje výslovné ujednání o povinnosti Navrhovatele vrátit Instituci poskytnuté peněžní prostředky v poslední větě čl. 1, podle které „*[d]lužník se touto smlouvou zavazuje poskytnuté peněžní prostředky v souladu s touto smlouvou vrátit nejpozději k datu skončení účinnosti smlouvy*“. Navrhovatel tak byl povinen vrátit Instituci celou dosud nesplacenou část jistiny Úvěru nejpozději do 15. 2. 2014. Smlouva o kontokorentním úvěru byla původně sjednána na dobu jednoho roku a poté byla opakovaně prodlužována. Vzhledem ke skutečnosti, že smluvní strany podmínily automatickou prolongaci Smlouvy o kontokorentním úvěru tím, že nebude některou ze smluvních stran odeslána „*výpověď*“, Navrhovatel musel jak při uzavírání Smlouvy o kontokorentním úvěru, tak i při každém jejím jednotlivém prodloužení (k němuž došlo celkem šestkrát) vždy počítat s tím, že bude povinen vrátit získané prostředky do jednoho roku.

Navrhovatel tak měl vždy jeden rok na to, aby se připravil na ukončení Smlouvy o kontokorentním úvěru. V souvislosti s uvedeným nelze přisvědčit ani námitce Navrhovatele, že její Instituce měla předem informovat o svém záměru ukončit Smlouvu o kontokorentním úvěru, aby se mohl s předstihem na takové ukončení připravit.

Jelikož k prodloužení Smlouvy o kontokorentním úvěru v roce 2014 nedošlo, byl Navrhovatel povinen vrátit celou dosud nesplacenou část Úvěru do data skončení její účinnosti, tedy do 15. 2. 2014. Požadavek Instituce na vrácení všech dosud nesplacených peněžních prostředků z Úvěru je tak, až na tvrzené datum splatnosti 8. 2. 2014, zcela oprávněný.

Finanční arbitr dále odmítá námitku Navrhovatele, že „*nebyl dán důvod*“ k ukončení Smlouvy o kontokorentním úvěru podle jejího čl. 8. Jak již finanční arbitr uvedl, možnost stran zabránit obnově Smlouvy o kontokorentním úvěru sjednaná v uvedeném ustanovení není vázaná na žádný důvod. Instituce tak zcela v souladu se Smlouvou o kontokorentním úvěru zabránila jejímu prodloužení, tak jak bylo smluvními stranami sjednáno „*bez udání důvodu*“.

K Navrhovatelově námitce, že Instituce ukončila Smlouvu o kontokorentním úvěru bez předchozího upozornění nebo pokusu o dohodu s Navrhovatelem, finanční arbitr doplňuje, že Instituce nebyla povinna na základě žádného zákonného nebo smluvního ustanovení s Navrhovatelem nejprve vyjednávat, když pouze využila možnost zabránit prodloužení účinnosti Smlouvy o kontokorentním úvěru postupem, který s Navrhovatelem pro tento případ smluvně sjednala.

Bez významu je pak námitka Navrhovatele, že Instituce ukončila Smlouvu o kontokorentním úvěru, když zneužila informaci zjištěnou v souvislosti s dotazem JUDr. Vratislava Pospíšila, exekutorského úřadu Ústí nad Labem, neboť mezi tímto zjištěním a výpovědí Smlouvy o kontokorentním úvěru je takový časový odstup, že si lze jen stěží představit, že by Instituce jako věřitel přesvědčený, že je plnění dluhu Navrhovatelem ohroženo, čekala čtyři měsíce, než se začala dožadovat svého oprávněného nároku. Ani ukončení Smlouvy o kontokorentním úvěru motivované informacemi o exekučním řízení a tedy potencionálním snížením schopnosti Navrhovatele plnit své finanční závazky však nelze podle názoru finančního arbitra hodnotit jako „*zákeřné*“, jak jej označuje Navrhovatel. Finanční arbitr totiž nemůže souhlasit s námitkou Navrhovatele, že Instituce byla oprávněna zesplatnit Úvěr jen v případě, že jej byl Navrhovatel schopen uhradit. Jak finanční arbitr uvedl shora, termín splatnosti Úvěru byl shodný se sjednaným termínem skončení Smlouvy o kontokorentním úvěru. Případná neschopnost Navrhovatele poskytnuté prostředky ve stanoveném okamžiku vrátit jde proto zcela k jeho tíži.

Konečně finanční arbitr nesouhlasí ani s námitkou Navrhovatele, že Instituce nezohledňuje jeho zájmy, když po ukončení Smlouvy o kontokorentním úvěru změnila jeho Běžný účet na jakýsi „*sběrný účet*“.

Postup Instituce, která po zesplatnění Úvěru Navrhovateli neumožňuje provádět na vrub Běžného účtu jiné operace, než vklady, je zcela v souladu se Smlouvou o běžném účtu, resp. s Obchodními podmínkami Záložny pro zřizování a vedení účtů účinnými od 24. 7. 2006 (dále jen „*Obchodní podmínky*“), které jsou nedílnou součástí této smlouvy podle jejího čl. II. Podle čl. IX. odst. 3. Obchodních podmínek totiž Instituce není povinna provést příkaz k převodu peněžních prostředků „*v případě, že klient nemá na účtu dostatek disponibilních peněžních prostředků k provedení této dispozice*“. Okamžikem skončení Smlouvy o kontokorentním úvěru byla výše úvěrového rámce změněna z původních 70.000,- Kč na 0,- Kč. Jak plyne ze shodného tvrzení stran sporu, do dne vydání tohoto rozhodnutí Navrhovatel neuhradil Instituci veškerou dlužnou jistinu Úvěru, zůstatek na Běžném účtu se tedy pohyboval v záporných hodnotách. V souladu s citovaným ustanovením Obchodních podmínek tak

vzhledem ke skutečnosti, že Běžný účet nevykazoval pozitivní zůstatek, Instituce nebyla povinna provádět z Běžného účtu Navrhovatele žádné platby.

9. K výroku rozhodnutí

Finanční arbitr na základě posouzení všech shromážděných podkladů dospěl k závěru, že účinnost Smlouvy o kontokorentním úvěru skončila, neboť byla sjednaná na dobu určitou a tato doba uplynula, když Instituce využila svého smluvně sjednaného práva a zabránila dalšímu automatickému prodloužení účinnosti Smlouvy o kontokorentním úvěru. Finanční arbitr současně zjistil, že Instituce ve zbývající části uspokojila nárok, jehož se Navrhovatel v řízení domáhal, když po Navrhovateli nepožaduje žádné úroky z prodlení. Finančnímu arbitrovi nezbývá nic jiného, než návrh Navrhovatele zamítnout.

Z výše uvedených důvodů tedy finanční arbitr rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu.

P o u č e n í :

Proti tomuto nálezu lze podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi do 15 dnů od jeho doručení podat písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi. Práva podat námitky se lze vzdát. Včas podané námitky mají odkladný účinek.

Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci.

V Praze dne 8. 6. 2015

otisk úředního razítka

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr